

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE. — UN NÚMERO SOL, 10 céntims. — ATRASSAT, 15

Avuy continuem en lo folletí 'l drama

EL ÚLTIMO CARTUCHO

¡ENDEVANT LAS ATXAS!

Lo precedent títol significa una veu d'encoratjament á 'ls iniciadors de vèncer 'ls obstacles que s'oposin á la mes prompte realització de l'acort de 'l Municipi referent á la erecció de 'l monument á 'l gran Frederich Soler.

Y com la iniciativa avuy empresa parteix de una societat artística formada per bon número de autors y actors, á aquèsta va dirigit l'encoratjament.

Nosaltres no som amichs de exhibirnos y reconeixem carèixer de importancia y prestigi; mes nostra condició de catalanistas, de aymants de 'l teatro regional y de redactors de 'l primer periódich qual atenció preferent és tot lo que afecta á 'l teatro catalá, 'ns creyem indicats, mellor dit, obligats á sè 'ls primers en donar compte de 'ls treballs preparatoris que s'realizan per part de la Junta de 'l «Centre artístich recreatiu», encaminats á organitzar una funció teatral destinada á eugrossar la suscripció oberta y per diversos motius aplegada fins avuy.

Tant volem sè 'ls primers, que bem esperat fins á última hora á fèr surtir lo present número, ab la idea de parlar de 'l resultat de una reunió tinguda avuy precisament en lo local de dit Centro.

Es un acte de bon auguri, haventhi concorregut algún senyor concejal, representacions de «La Lliga de Catalunya», «Associació de Coros de Clavé», «Societat Cervantes», part de la Comissió executiva, 'ls autors Srs. Roure, Pous, B segoda, Careta y Soler de las Casas (fill de l' eminent fundador de nostre teatro), algunas entitats més y altrás personas com D. Joaquim Vila, junts ab part de la Junta Directiva de 'l «Centre artístich recreatiu», presidida pe 'l vis-president Sr. Martrus.

La reunió ha comensat exposant aquét los propòsits que s'va fundar la Junta General per acordar la celebració de l'acte, y demaná á tots os presents que prestessin son concurs á contribuir á 'l major exponent de 'l mateix, á fi de fèr una cosa digna de 'ls esperances de 'l gran poeta y sobre tot digna de 'l miler.

Lo Sr. Claret va donar las gracias á 'l Centro per tan plausible pensament, manifestant qu'ell en nom de la Comissió executiva s'creya en lo cas de dir que, á causa de las tristíssimas angustias per que ha passat Espanya ab motiu de la guerra la Comissió va véure's materialment impossibilitada de prosseguir la tasca confiada á 'l seu enyado, tasca que havia comensat ab entusiasme, com ho proban los treballs que per aquell do'orós motiu van restar incomplets. Digoé que en demostració de 'l bon zel de la Comissió y de 'l Ajuntament, s'havia apressurat á assistir á la sessió que s'celebraba, no tenint reparo en oferir tot l'apoyo moral y material de 'l Cabildo, com també tots los datos recullits pe 'l secretari de la Comissió executiva que, en son concepte, poden sèr de gran utilitat.

Lo senyor Administrador de 'l Centro va explicar que la funció déu efectuar-se preparant-la degudament, que á l'efecte de rendir un tribut á la memoria de Soler, s'ha anunciat un concurs per obtenir una lloa propia de 'l cas; que ja se n'ha rebut alguna, y que en quant acabi 'l plasso d'admissió ó siga 'l día de Sant Joseph, s'escullirá la que s'cregui de més mérit y allavors se mirará en quin teatro será millor realitzar l'espectacle.

Alejs que un de 'ls medis que tal vegada seria convenient adoptar, és convidar á 'ls Ajuntaments de las principals poblacions catalanas, per que s'quedin un palco cada un, abonant la cantitat que vulgan.

Lo Sr. Benages va oferir 'l concurs de 'ls Coros de Clavé, tant per donar un concert com per encarregar-se alguns de 'ls individuos de desempenyar cárrechs de porters y acomodadors ostentant la típica barretina, lo qual donaría color catalanista á aquest acte.

Un de 'ls concurrents, trobant molt atinat lo de

convidar ajuntaments, va dir que 'ls podrien adomar á 'ls palcos y que en cada un hi hagués l'escut de la població respectiva, fixanthi un preu mínim com á base.

Lo Sr. Perelló proposá 'l nomenament de una Comissió de dos concurrents, per cooperar á 'ls treballs de la Directiva.

Lo Sr. Basegoda va dir que D. Lluís Noguera li havia encarregat lo representés per serli materialment impossible concórrer á la junta.

Lo Sr. Soler quedá agradíssim á 'l Centre y á tots quants s'interessen per aixecá 'l monument, dient que veyá ab verdader content lo que 's des'ija; pero digué que, de nomenarse las dos personas com se proposaba, 's fixis la vista á terra en lloch de véurer sols la llum de 'l cel de 'l entusiasme.

Lo Sr. Martrus va expressar que 's nombressin quatre de Comissió, acordantse aixís y elejint á 'ls Srs. D. Joseph Blanch, D. Conrat Roure, D. Lluís Noguera y D. Eusebi Benages.

Varias idees varen indicarse, totas encaminadas á honrar la memoria de 'l popular Pitarrá; algunas potser s'utilisarán pe 'ls encarregats, encara que aixó ha de resoldre 's quant se tracti de escollir local y d'ia.

La reunió demostra las simpatías que ha despertat la idea de 'l monument, y no dubtem que 'ls treballs que 's fan impusarán la realisació de una obra que perpetuará 'l recort de 'l més popular de nostres autors dramáticos.

P. DE R.

Revista teatral

Liceo. — Están anunciats los vuyt concerts que 's donarán durant la Quaresma.

Segons notícias que tenim per certas, prometen ésser verdaderas solemnitats musicals, per las composicions que formarán los programas y per 'ls executants de las mateixas.

Eldorado. — Un altre estreno ha tingut lloch, durant la passada dezena: és una comedieta en un acte, de 'ls Srs. García Alvarez y Paso, titulada: *Alta mar*.

Potser estigui l'argument faltat de base; potser sigui tot ella de lo més convencional; potser alguns de sos personatjes hi sobrin pera 'l desarrollo de 'l plan; pero lo que no 's pot posar en dubte es que está plena de gracia y de bona mena: resulta aixerida y galana tenint los xistes á dotzenas y tots cullits en lo camp de 'l bon gust y de la bona educació.

Per aixó 'l públich riu y celebra 'ls acudits, acabant la obra ab estrepitosos aplausos.

L'execució, bona.

A la vanguardia 'l Sr. Rodríguez.

Tivoli. — En son día tingué lloch lo debut en aquest teatro de la companyia infantil que dirigeix lo conegut director D. Joan Bosch, posant en escena las més aplaudidas obras de 'l género xich y en las que han tingut més ovacions los executants.

Nos referim á *El chaleco blanco* y *La Viejecita*.

Ab tot y resultar tant sobadas y conegudas, foren aplaudidas per la numerosa concurrencia que de gom á gom omplia 'l teatro.

Nosaltres sols direm que la celebrada obra de Caballero obté un desempenyo perfecte, armónich y rodó, per part de tots los executants, llensant uns y altres la gracia y la intenció que 's requereix.

S'anuncian las representacions de *El Husar* ab las

maniobras militars y la célebre obra de Andrau: *Miss Helyet*.

Movedats. — Hi actúa en aquest teatro la companyia dramática italiana que dirigeix la Teresa Mariani.

Debajo una mala capa se esconde un buen bebedor, diuhen los castellans. Nosaltres direm: que ab l'anunci més modest, desprevist de platillo y bombo y de conceptes laudatoris y encomiásticos, se 'ns ha presentat una companyia de primera, com potser igual no se 'n ha presentat á Barcelona.

Es la Mariani una artista en tota l'amplitud de la paraula, que sent los efectes ab l'intensitat necessaria per trasmetre 'ls ab tota la forsa conceptiva, ab tot lo foch d'un anima saturada de bellesa, á 'l públich que embadalit l'escolta y admira y gosa ab ella de la sublimitat que subyuga, arrebat y posa en vibració nostres nervis.

L'art está empeltat en la Mariani: sa fesomia simpática que conserva la frescó de la joventut (no té més de vintivuyt anys) s'enmotlla ab tota perfecció á las corrents sensacionals per que passen sos nervis, manifestacions certas, indubitables de lo que en la realitat de la vida passa nostre esperit.

Altra condició té la Mariani que la coloca en primer terme de las més celebradas actrius, y és que á més de revestirho tot ab los tochs brillants de sa exuberant imaginació que encanta y enamora, porta á las taulas lo sahonat fruyt de 'l minucios estudi que de sos personatjes ha fet, portantlo á la escena ab la ingenuitat placívula, sincera que delecta y fascina.

No 's pot dir lo que és la celebrada actriu que motiva aquestas ratllas: es necessari véuerla per formar-se'n cabal concepte.

Altra condició bona reuneix aquesta companyia y és que entre sos individuos hi ha certa entonació, igualtat, cert equilibri, que fa surti l'execució armónica, homogénea, sense grops que l'endureixin, sense estrelles que reclamin l'atenció envers sa personalitat. Tots tenen rellèu; tots se mouhen ab desembrás dintre 'l círcul de 'ls elements que 'ls dona vida: tots obeheixen los fundamentals principis estéticos á la uniformitat d'escala.

Parlant de la companyia, no hem dit ni una paraula de las obras executadas.

Aixó resulta lo secundari.

Bastará dir que á la mateixa inconmensurable altura está en *Magda* com en *Zará*, com en *La Dama de las Camelias*, com en *Fedora*.

Lo públich fujint de lo apallassat, xavacá y de rebai-xat gust, acut á aquest teatro omplint la espayosa sala y ovacionant á la companyia. — ROMEO.

Rápidas

LXIII

Densos vellones de nieve
nos regala el firmamento,
y la tierra en un momento
muestra y pone de relieve
de la blancura el portento.

¡Cuanto frío hace y se siente
después de nevar! ¡Dios mío!...
¡Oh! ¡De ella, seguramente
que nevó copiosamente
en su corazón... tan frío!

JOSÉ MARTRUS.

Eduart Vidal Valenciano

Ha mort de una afecció cardíaca.

Aquesta Redacció s' honra ab sa amistat íntima: sa perduda se li sentirà llarch temps.

Vidal y Valenciano fou un de 'ls primers poetes dramàtics que portaren a la escena la vida, 'ls fets, las costums de nostra terra retratantlos ab tota fidelitat.

Molt anterior a en Pitarra ja havia donat a 'l teatre 'l drama catalá, desmentint l' idea generalisada entre las classes acomodadas de que 'l catalá sols servia per fer riurer.

Fan la proba en contra tal versió calumniosa, *Tal faràs tal trobarás*, fent brollar de 'ls espectadors brulles llágrimas de ternura nascudas a 'l embat de 'ls delicats sentiments de sos personatges.

Alló, fou la llevor de la fundació de 'l drama catalá.

Creat aquest, doná *La virtut y la conciencia*, comedia de costums barceloninas que s' estrená a 'l Odeon y *Paraula es paraula*, que no saben perque no 's representan quan ab ellas surtiria a la superfície lo millor de lo bó que contribuí a la creació de la regional escena.

Algunes com *Tal hi va qui no s' ho creu*, *La casta nyada*, *Tants caps tants barrets*, etc., etc., xamosas y galanas totes, se representan ab éxit en alguns teatros.

Totas sas obras portan imprés l' aye de nostras encontradas, la flayre de nostra exponents y senzillesa, la sequedat de nostre caràcter ensemps que 'l honradés y probitat qu' és y ha sigut la característica de 'ls catalans.

Fi y atent observador, daguerreotipaba 'ls quadros populars que li servían per sas obras; coneixedor de 'l cor humá, ab má segura feya vibrar las cordas de 'l sentiment subyugant, dominant a 'l públich y sentlo esclatar en atronadors aplausos.

Era nostre estimat amic, a mes d' autor dramàtic verdader poeta. Bona mostrá 'n son *Los Ramellets*, aplechs de composicions catalanas en las que escampá a dojo la filigrana de son ingeni. D' aquells ramellets se 'n podrian formar ben be magnífica toya de preuhadas flors.

Tot lo que portaba 'l sello popular trobaba en Vidal y Valenciano acérrim, entossiaista defensor. Aixís és que tenia una verdadera passió per l' obra de 'n Clavé.

Durant 17 anys desempeñá 'l càrrech de diputat provincial representant lo districte de Villafranca-Igualada.

Rebin los individuos de sa apreciable familia la mes sentida expressió de 'l fondo sentiment que Lo TEATRO CATALA sent per tal perduda.

cuentan sus trances y aprietos,
y también ciertos secretos
que causan indignación;
y hablando de rendición,
pálida aunque se enrojece
su enjuta faz enardece
su invencible corazón.

Como España de partidos,
que la han maltrecho y partido,
desde tiempo que es y ha sido
lugar de los escogidos,
aquellos que divididos
mas parecen de verdad,
se unen fingiendo amistad
y nuevas fracciones nacen
que labran, fomentan y hacen
mayor aún su adversidad.

Tras mil desdichas enormes,
que para reivindicarnos
hemos de regenerarnos
los más estamos conformes;
y según buenos informes,
desean sin distinción
la descentralización,
los bandos regionalista,
republicano, carlista
y entera la oposición.

De pesar y de tristura
¡pobre España! está transida
y en un letargo sumida
de dolor y de amargura;
mas tan grande desventura
para poderla atajar,
algún tanto mitigar
y en lo posible ser leve,
el año noventa y nueve
sólo en Dios debe confiar.

JOSÉ MARTRUS

LLORENS PEROSI

No tots los lectors de LO TEATRO CATALA deuen saber qui es Perosi, d' ahont ve y en l' actualitat la importancia que son nom representa dintre 'l mon musical religiós.

No és estrany: Perosi uneix a un inmens talent una excessiva modestia.

Anem, ab quatre ratllas, a dir que alguna cosa de sa portentosa vida.

Fá un any y mitj que sols era conegut son nom pe 'ls que assistían a las funcions de la basilica de Sant Marcos de Venecia, cridant en gran manera l' atenció de 'ls músichs inteligents l' importancia que a la música donaba 'l mestre de capella.

¿Qui era aquest? Un jove de vinticinch anys, fill de 'l mestre de capella de la catedral de Tortona, en el Piemonte. A la sombra de 'l *Duomo*, habitant una caseta blanca, silenciosa, separada de 'l temple per un jardí, quals aromas se barrejaban ab los acords de 'l orga y ab las onadas que pe 'ls finestrals su tían d' incens y mirra, vivía y passá l' infancia respirant una atmósfera impregnada de misticisme, gosant d' una pau semiclastral que s' avenia, s' enmotllaba perfectament a 'l desarrollo de sa vocació artística.

Son pare fou son primer mestre.

A 'ls sis anys, ja adelantat en lo piano, comensá a vencer las primeras dificultats que aquest instrument presenta: a 'ls deu dominaba per complert las complicadas composicions de Lemmens, Oberhoffer, Mendelssohn y Capocci, escritas pe 'l més difícil de 'ls instruments: l' orga.

Tenia Perosi quinze anys y ja coneixia l' tractat de composició de Fenaroli.

Poch después aná a Milán per estudiar l' armonía, contrapunt y fuga, anant després, pera completar sa educació artística, a la célebre escola de música sacra establerta a Ratisbona.

Allí trabá amistosas relaciones ab lo Mrg. Tesorieri, Baix sa protecció li foren consagradas órdenes menors,

Rápida del año

Triste herencia le ha dejado
al año noventa y nueve
su antecesor, la cual mueve
hasta al más despiadado
a compasión. Por un lado
una crisis general,
que amenaza acabar mal,
en industria y agricultura;
por otro una clivadura
político-comercial.

Archipiélago y Antillas,
que nombre y fama nos dieron
y que nuestro orgullo fueron,
perdimos con las rencillas,
y en poder de las gavillas
de humanitarios yanquis
cayeron, y estos de raíz
su independencia apoyando,
les están ahora obligando
a que doblen la cerviz.

Más que hombres esqueletos
llegan de allende los mares;
y al regresar a sus lares

Això passava a Venècia l'any 1894 y aquet mateix any, tenintne sols vintidós, s'encarregava de la direcció de la capella de Sant Marcos, una de las primeras per sa importancia musical d'Italia.

Lo noy que per sa precocitat havia ja despertat l'atenció de 'ls mestres baix qual tutela havia estat, no trigà en manifestarse un notable compositor de ben cimentada ciencia y d'excepteional y de fogosa inspiració, escrivint l'oratori *La passione di Cristo*, obra que marvellà a Milán en 1897. Després donà a conèixer *La Transfigurazione* y per últim *La Resurrección de Lázaro*.

A cada obra que de sa ploma surtia, lo públich creixia d'entusiasme veyent en lo jove Perosi lo portaestandart de 'l renaixement de la verdadera música sacra, aquella música en que Hoendel y Beethoven, Haydn y Mozart portaren a 'l temple lo caudal de sa fe en lo dogma de nostra religió.

Los oratoris estrenats en l'iglesia prompte passaren a 'l teatro. En totas parts eran l'admiració de 'ls músichs y dilettanti.

Per últim, en Desembre de 'l any passat donà a conèixer *La Resurrección de Cristo* que forma part d'una trilogia titulada *Noel*.

L'èxit fon assombrós; per totas parts era aclamat lo jove músich, tant a Roma com a Milán, ahont se 'l hi executà en la basilica de San Ambros.

L'eco de tals ovacions repercutiren en lo Vaticà. S. S. Lleó XIII manifestà desitjos de conèixer a 'l mestre y 'l nombrà director perpetuo de 'ls Capellans Cantors Pontificis y subdirector de la Capella Sixtina, de la que n'és jefe 'l célebre compositor Mustaphá, ja de bastanta edat.

Perosi desitja siguin conegudas y jutjadas sas obras per l'art musical francès, y per això donarà un concert a París a 'l 1.º de Maig de 'l present any en lo Cirque d'Été, dirijint éll mateix *La Resurrección de Cristo*, composició escrita en dos mesos.

Perosi rebrà de Fransa la consagració artística, sent l'home més eminent en lo mon artístich musical.

A. DE LA F.

Repertori de fora

Paris, Febrer 1998.

Altra vegada l'eximi violoncellista català Sr. Pujol, ha fet las delicias de 'l públich parisién amant de tot lo que en art porta 'l sello de la bellesa.

En la sala Erard, Mail, 13, tingué lloch ahir l'últim concert anunciat per nostre distingit compatriç, ab lo concurs de Mdme. Auguez de Montalant y MMers Gaston Lherie y Emilio Bourgeois.

Lo programa no podia ser mes atractiu, ni 'l virtuós podia elegir altrás composicions ni altre autor que 'l célebre Popper, verdader Rubinstein de 'l violoncello.

Foren de D. Popper, *Concerts en mi menor*, tres transcripcions *Sicilienne* (Pergolese) *Melodie* (Rubinstein) *Reverie* (Sohumann) *Adagio*, *Berceuse*, *Arlequin*, fragments de la Suite «*Dans la forêt*», *Recueillement*, *Danse des Gnomes*.

La simpática artista Mme. Auguez cantà l'*Air d'Iphigénie en Aulide*, de Gluch y dos cansonetas, verdader, *bouquets* de flors encisadoras Le Rosier de J. J. Rousseau y Par le Sentier de Dubois.

Mr. Lherie tocà en lo piano una *Ballade* de Chopin y *La Campanella* de Paganini-Liszt.

Los noms de 'ls autors no podían ésser mes cap de brot y las dificultats que en las composicions hi posaren mes conegudes de tots aquells que a la música clàssica han dedicat sos estudis. Pera saborejar lo treball de 'ls uns y 'ls mérits d'execució de 'ls altres s'omplén la magnífica sala de 'l carrer de 'l Mail de una selecta concurrència, entre la qual s'hi veyen alguns catalans que sentiren goig a 'l aclamar a 'l reputat concertista que en terra extranjera fa seguí la nativa per l'art esquisit de sas manifestacions aplaudida y admirada.

Entre 'ls tals hi vaig véurer lo conegut rentista Sr. Romanyà que feya poch havia arribat de Barcelona.

L'èxit de 'l concert, ruidós, inmens.

Inútil dir que 'l Sr. Pujol fou l'héroè de la festa, sent aplaudit estrepitosament en totas las pessas que tocà y

oracional a 'l fer las últimas notas de la mejuradíssima y valenta composició *Danse des Gnomes* de Popper.

En anteriors correspondencias he dit lo que 'm sembla de la manera que té de sentir l'art nostre compatriç.

En aquesta va la completa ratificació.

Fins a un'altra.—P. H.

Imp. Pujol y C.ª - Tallers, 45.—Barcelona

SEÑORAS

con el uso diario de la legítima

Agua de Barcelona

de José Domínguez, se obtiene

JUVENTUD, HERMOSURA

y desaparición completa de pecas, señales de viruela y demás manchas que afean vuestro cutis.

1, 1'50 y 2 pesetas botella

Tomando una docena, se rebajan 2 pesetas

DESPACHO: MENDIZÁBAL, 14, 1.º - 2.º

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 21.—BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

JUAN AYNÉ

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

Especialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª -1-

Toalla FRINÈ

Son ús hermoseja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l'escorbut.

Se ven en totas las perfumerías